

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SKOGSPARTI VINTERTID. — EFTER FOTO.

23:DJE ÅRG.

DEN 29 JANUARI 1922.

N:O 18.

Foto. Flodin, Stockholm.

Gust. Parthelson

Kliché: Göta Bildbyrå & Klichéanstalt, Gbr.

En av de få ledamöter i den nuvarande svenska riksdagen, som varit i besittning av verkligt framstående fackinsikter på skogshanteringens område, har nu lämnat densamma. F. överjägmästaren C. G. Barthelson ingav nämligen helt nyligen sin avsägelse av det förstakammarmandat för Skaraborgs län, som han alltsedan 1904 genom landstingets val innehaft.

Clemens Gustaf Barthelson föddes i Frötuna församling av Stockholms län den 8 februari 1854. Föräldrarna voro lantbrukaren därstädes Clemens Gideon Barthelson och hans maka Bernhardina Frisberg. Fädernesläkten härstammade från Åland, varifrån Gustaf Barthelsons farfars farfar under den stora ofreden 1718 flydde över till fastlandet och där bosatte sig. Både farfadern och farfarsfadern hade säte i riksdagen, den förre i borgare-, den senare i bondeståndet; den förre slutade sina dagar som häradshövding, den senare åtnjöt hedern att vara häradssdomare i det härad, vari han var hemmansägare. Efter att ha genomgått Uppsala högre allmänna läroverk och där avlagt mogenhetsexamen år 1874 inträdde Gustaf Barthelson som elev vid Skogsinstitutet och förordnades efter att ha genomgått detta år 1877 till extra jägmästare i Vadsbo revir. Som sådan ägnade han sig därtjämte åt enskild skogsförvaltning och omhändertar bl. a. skötseln av skogarne vid Östanå fideikommiss samt under lång tid 1877—1891 de under Forsvik, Sätra och Grönviks bruk i Västergötland hörande skogsdomänerna. När Barthelson först kom ned till Vadsbo, förvaltdades detta revir av en från Tyskland inflyttad, i övrigt framstående skogsman V. Wilke, som emellertid begått misstaget att i stor utsträckning använda tyskt tallfrö vid sina skogsodlingar. Det framgick dock snart, att denna tallsort icke passade i vårt land; plantorna visade sig i hög grad mottagliga för sjukdomar, de som det på skogsspråket heter "schyttade". Här gjorde Barthelson nu sin första värderika insats i den svenska skogshanteringens tjänst, i det han omkring år 1880 byggde en egen fröklängningsstuga vid Sätra för klängning av inhemskt skogsfrö. Härutinnan blev han en föregångsman med den framgång, att numera praktiskt taget endast inhemskt skogsfrö användes. Barthelson övertog vidare och handhade 1877—1898 skogarne å Stora Perstorps och Ribbingsfors gods. År 1890 förordnades han till assistent i Vadsbo revir, utnämndes 1892 till statens skogsingenjör och 1898 till jägmästare i Enköpings revir, men lyckades genom tjänstebyte få kvarstanna som jägmästare i Vadsbo samt befordrades 1904 till överjägmästare i västra distriktet. Från denna befattning erhöll han år 1919 avsked.

Under hela sin levnad har Barthelson sålunda haft sin verksamhet förlagd till Skaraborgs län och därmed rest sig ett bestående minnesmärke. Han har där med mera kraft och framgång än de flesta verkat för en ekonomisk skötsel av statens skogar och bl. a. genomfört, att staten i största utsträckning levererar sitt virke från skogarne upphugget och framfört till stationerna — med vilken fördel för det ekonomiska resultatet är icke svårt att inse. Vidare har Barthelson i mycket hög grad ägnat sitt intresse åt den mängdestädes ännu i alltför hög grad försummade lövskogsskötseln och hagmarksvärden, varom de vackra björkskogarne vid Forsviks och Sätra bruk bära vittne. Även åt aspodlingen har han ägnat en särskild med hänsyn till vår nationella tändsticksindustris behov välförtjänt uppmärksamhet: de enda skötta aspbestånden i vårt land finnas i verkligheten vid Sätra bruk, en egen lom, som 1909 övergått i hans ägo, och det har visat sig, att aspen här, på kort tid när en hög produktion. Med stor energi har han vidare ägnat sig åt strävandena att höja den enskilda skogsvården.

Redan 1896 inträdde han som ledamot i Skaraborgs läns skogsodlingsförenings styrelse och övrigt år 1905 i Skaraborgs läns skogsvårdsstyrelse, då denna övertog föreningens verksamhet. Sedan år 1916 är han denna styrelses ordförande, efter att förut några år av sina övriga offentliga och enskilda värv ha hindrats att ägna sig åt densamma. Det finns knappt något område av skogsvården i Skaraborgs län, som icke njutit förmånen av hans intresserade och kunniga stöd.

I det offentliga livet började Barthelson först deltaga genom sitt inval i länets landsting 1904. Följande år utsågs han till ordförande i Halna sockens kommunalstämma — han bebor den i denna socken belägna, under Sätra bruk lydande egendomen Halnatorp — och blev år 1908 som redan nämnt ledamot av Första kammaren. Här anslöt han sig till högern, men ägnade som naturligt var mindre intresse åt de storpolitiska frågorna än åt de skogshushållningen rörande mera praktiska ärendena. Av kammaren togs han i anspråk först som suppleant i bevillningsutskottet och därefter till en början som suppleant och sedan som ordinarie ledamot i jordbruksutskottet förutom för ett flertal särskilda utskott, i vilka man önskade draga nytta av hans värdefulla fackintressen och hans kloka omdöme. Ett icke ringa antal motioner har han under årens lopp framburit och i debatterna deltog han gärna med uppmärksammade inlägg i skogshanteringen och trävaruindustrin rörande spörsmål, vilka genom sin saklighet och klarhet ej förelade att göra intryck. Vid hans avgång ha också från olika håll förnummits beklaganden över den förlust riksdagen därigenom gör och angelägenheten av att erhålla en efterträdare, som i lika grad som han förmår föra vår viktigaste exportnäringens talan i vår folkrepresentation.

Naturligvis har Barthelson i ett flertal fall tagits i anspråk för officiella utredningsarbeten. På uppdrag av domänstyrelsen biträdde han 1906—07 vid utarbetandet av reglementariska föreskrifter för skogsstaten. De båda följande åren var han ledamot av den av skogsvårdsstyrelsen tillsatta kommittén för planläggande av en riksskogstaxering. Åren 1911—1915 tjänstgjorde han som sakkunnig angående de allmänna skogarnas i södra och mellersta Sverige vård. Även biträdde han år 1913 som sakkunnig vid utredningen angående förändrad bokföring för statens domäner. I riksdagen hade han på olika sätt kraftigt bidragit till skogshögskolans tillkomst och organisation, varför det endast föll sig naturligt, att han förordnades till ledamot av styrelsen för denna högskola och statens i förbindelse därmed stående skogsföröksanstalt. Att han med stort intresse deltagit i denna styrelses förhandlingar, behöver icke framhållas.

Barthelson har dessutom som uppsatsförfattare och föredragshållare lämnat talrika bidrag till vår skogslitteratur och till diskussionen av på dagordningen stående forstliga spörsmål. Alltid burna av en sund ekonomisk syn på frågorna och hållna inom gränserna för det praktiskt nyttiga och utförbara tilldrogo sig dessa städe förtjänt uppmärksamhet.

År 1916 invaldes han i Svenska skogsvårdsföreningens styrelse och samma år i Skogssällskapetets lokalstyrelse för Skaraborgs län.

Av uppdrag utanför det fackliga området, som tillfallit honom, må nämnas, att han sedan 1916 är ledamot av styrelsen för tuberkulossjukhuset på Ekeberg.

Även med familjeband knöts Barthelson tidigt till det län, vari han nedlagt lejonparten av sin manngärning. År 1884 ingick han nämligen äktenskap med Anna Wallin, dotter av bruksägaren Wilhelm Wallin å Sätra bruk, där han började sin verksamhet och där han nu också får tillfälle att njuta sitt välförtjänt otium.

FABIAN MANSSON.

Den 20 januari 1872 hade hemmansägaren och fiskaren Måns Nilsson och hans hustru Kerstin Svensdotter på Hasslö i blekingska skärgården glädjen hälsa ankomsten till världen av en välskapad son. I dopet erhöi denne namnet Karl Fabian, det sista efter födelsedagens namn i almanackan. Femtio år därefter har riksdagsman Karl Fabian Månsson blivit föremål för en landshyllning av meningsfränder och meningsmotståndare, som minst någon av dem, som stodo kring hans vagg, kunnat drömma om.

Fabian Månssons levnadslopp är i själva verket enastående. Det är sagan om en blekingsk fiskarpojke, som under de religiösa brytningarne i sin hembygd mot 1870-talets slut och på 1880-talet lärde sig tänka själv och under ett skiftande och äventyrsfyllt liv som fiskare, artillerist, rallare, tidningsman, agitator och man kunde nästan säga forskningsresande utvecklade sig till Sveriges främste nu levande autodidakt med icke så litet av universalvetande hos sig: en polyhistor, om ock med autodidaktens nödvändiga begränsning, därtill en skönlitterär författare av rang, en politisk talare av ursprunglig naturens begåvning, vartill varken vår nuvarande folkmötestribun eller vår nuvarande riksdag kan uppvisa många motstycken, sist men icke minst en man av äkta och fullödlig mänsklighet, för vilken sanning och rätt äro enda ledstjärnorna, allt må sedan bära eller brista.

Det nämndes ovan, att Fabian Månssons uppväxt präglades av det religiösa genombrott, som i hans övergångsålder präglade livet i hans hembygd såväl som i så många andra trakter av vårt land. Av detta genombrott har han givit en klissisk skildring i sin stora roman "Rättfärdiggörelsen genom tron", vilken tillika har ett bestående värde genom tiderna som historisk

29 Januari 1922 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

K. Fabian Månsson

Foto. Jäger, Sthlm.

Klitche: Sjöberg, Gbg.

OMSLAGSVIGNETT TILL
 FÖRELIGGANDE N:R 18
 I rödbrun dubbeltonfärg.
 En porträttstudie av fotogra:
 P. Pramm, Karlsbad.
 Klitche: Gots, Gbg.

framställning av det sätt varpå folkbildning, religiösa och politiska rörelser under detta viktiga skede av våra breda svenska folklagers utvecklingshistoria grepo in i och påverkade varandra. Från denna tid härstammar den djupa religiositet, som alljämt präglar det djupaste i hans sjäsliv, de bibliska tonfall, som allt emellanåt av sig själva skjuta fram ur hans muntliga framställning, och det intresse för t. ex. den andliga sången, som föranledde statsrådet Rydén att välja honom till ledamot av den psalmbokskommitté under ärkebiskop Söderbloms ordförandeskap, vilken gjort mera för främjandet av vår psalmboksfrågas lösning än någon av sina många förgångare. Ärkebiskopen har själv vittordat de insatser Fabian Månsson gjorde i denna kommittés arbeten och har desslikes i honom förvärvat sig en medarbetare i sina kyrkligt-ekumeniska strävanden. På det kyrkohistoriska området, icke minst medeltidskyrkans, har Fabian Månsson för övrigt utvecklat sig till en verklig lärd, vilket icke minst torde komma att visa sig i de historiska romaner från Sturarnes och Nils Dackes dagar, vilka han enligt uppgift har under förberedelse.

Fabian Månsson skulle emellertid aldrig blivit den han blivit, om han icke ryckts ur sin födelsebygds tränga skärgårdshorisont. Av betydelse blev här för honom, att han efter några års arbeten vid järnvägsbyggen i sin hembygd år 1893 tog värving vid Svea artilleriregemente och i tre år fortsatte att tjänstgöra där. Under denna sin militärtid botade han de värsta luckorna i den svaga folkskolekurs, vilken dithills varit den enda undervisning han kommit i åtnjutande av, och han

Forts. å sid. 282.

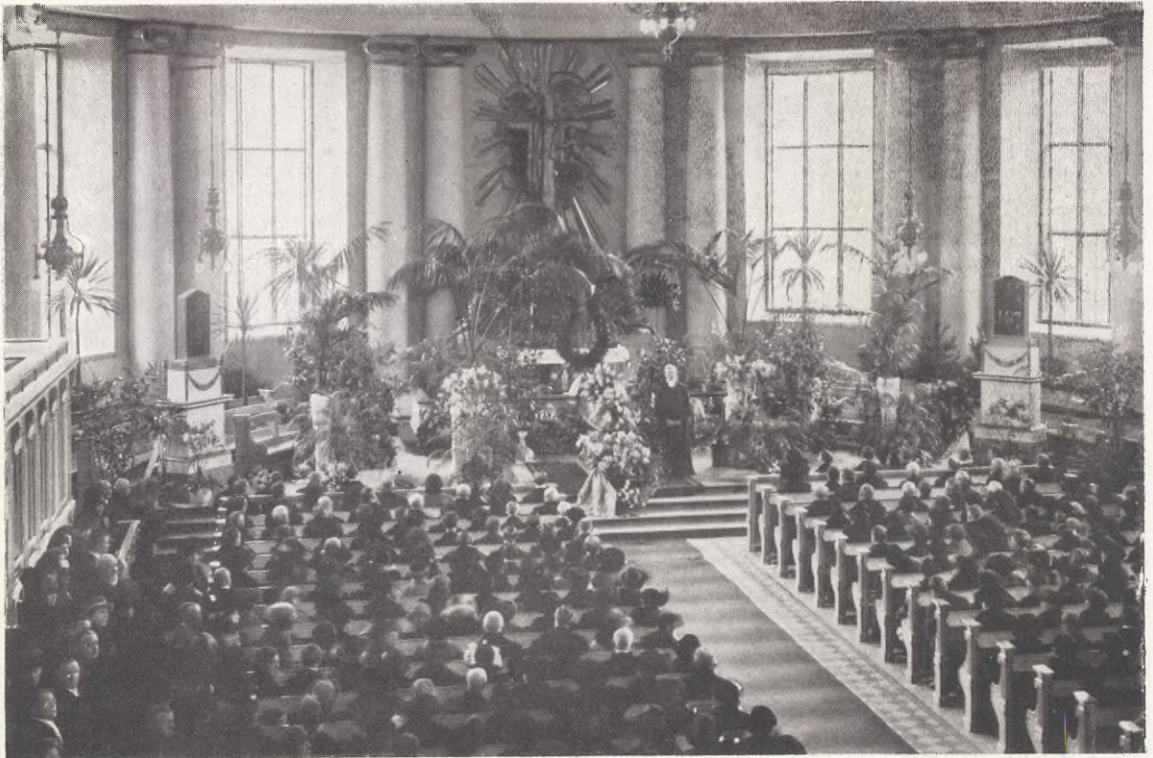

Foto. Gborgs Ill. byrå.

Kliché: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

AXEL ENGDAHLS BEGRAVNINGSHÖGTIDLIGHET I GÖTEBORGS DOMKYRKA.

De från alla håll lika varma dödsrunorna, det allmänna deltagandet i sorgeshögtidligheten och den ofantliga blomsterskörd, som ägnades den borigångne, visade oförtydligt vilken osedvanlig popularitet denne människovän som få var i åtnjutande av.

En imponerande sorgeshögtid ägde den 16 januari rum i Göteborg, då stoffet efter framlidne teaterdirektören Axel Engdahl

vigdes till gravens ro. Jordfästningen förrättades i Gustavi domkyrka i närvaro av Folkteaterns hela personal, medlemmar av

samfund och korporationer som den avlidne tillhört, samt av en mängd inbjudna och åskådare. Det minnestal över den dödes goda och vänsälla personlighet som med sällspord värme och kärleksfullhet hölls av officianten, kyrkoherde Albin Holm, gjorde på de närvarande det djupaste intryck. Efter jordfästningen fördes kistan ut till Nya kyrkogården för att gravsättas. Sedan den under P. B. körens Stilla skuggor sänkts i djupet, och kammarherre Carl Lagerberg sagt den borigångne ett sista farväl, frambruo vännerna en efter en sedvanligt avskedstäck till den döde.

Efter porträtt.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

KONSTNÄRINNAN FRÖKEN EVA BÈVE omkommen under resa i Tyskland. — Text å sid. 278.

EFTER ETT HANDTRYCKT ORIGINALTRÄSNITT I FÄRG AV EVA BÈVE. "I bön", Venedig 1913.

Kliché: Sjöberg, Gbg.

Efter fotografi.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

FRÖKEN ELSA ANDERSSON, Sveriges enda kvinnliga flygare, omkom vid fallskärms hopp från 700 meters höjd under en uppvisning i Askersund den 22 jan.

En uppskakande flygolycka inträffade den 22 januari, vid pågående flyguppvisning i Askersund, då Sveriges enda kvinnliga flygare, fröken *Elsa Andersson* under ett från 700 meters höjd företaget fallskärms hopp störtade till marken och ljöt en ögonblicklig död. Anledningen till den fruktansvärda olyckan tillskrives en felaktig fästning av flygskärmen. Flygarinnan synes nämligen ha fått en av skärmlinorna omkringarmen varför flygskärmens utveckling ej skedde förrän på cirka 50 meters höjd över marken, och då för otillräckligt att kunna bära den med svindlande hast nedstörtande flygarinnan. Det olycksdigra döds hoppet, som såsågs av tusentals personer, har väckt

DEN MOTORBAT tillhörande fyrskeppet vid Ölands rev, i vilken två fyrvaktare tillföljte motorskada i 3 1/2 dygn redlösa drevo omkring på havet för att slutligen bärgas av tyske ångaren *Dois*. Text å sid. 283. — Kliche: Sjöberg, Gbg.

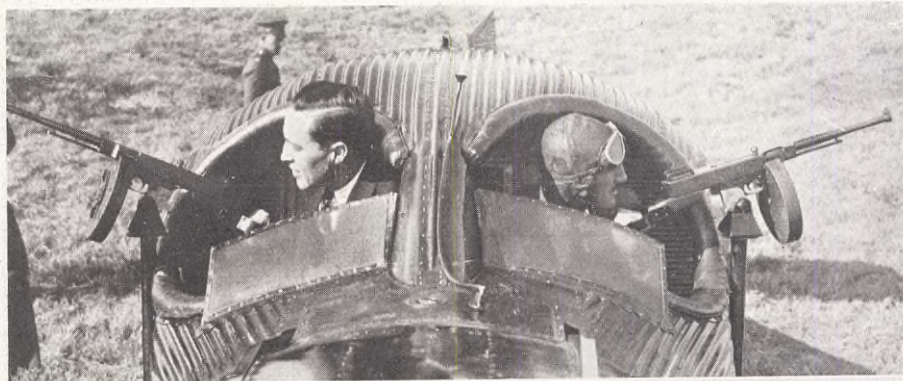

VILDANDSKOLONIEN A STOCKHOLMS STRÖM.

Överst en bild av änderna å deras favoritplats vid Vasabron. Därunder; Den för ändernas trevnad vid Strömparterren utlagda flotten försedd med föda och anordningar för deras uppehåll på platsen. Men den gamla platsen föredrages, och anden visar sig alls icke villig. Text å sid. 587.

Fotos. Holmén, Sthlm.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

den djupaste förstämning i vida kretsar.

Sveriges nu bortgångna kvinnliga flygare har utbildats i fallskärms hoppning i Tyskland av fallskärmens konstruktör ingenjör Heinecke. Vid sin död var hon endast 22 år gammal och bördig från Vegeholm i Skåne.

FÖRENTA STATERNAS NYA LUFT-DREADNOUGHT J. L.—2 MED 30 MASKINGEVÄR. Av dessa synas 2 st., de övriga 28 eldgivas genom aeroplanets botten. Med dessa alla maskingevär kunna 3000 skott lossas på 4 sekunder under en flyghastighet av 1400 miles pr timme. — Efter fotografi. — Kliche: Goss, Gbg.

NUMMERTAVLAN.

FÖR H. 8 D. AV OVE EKELUND.

INTE SOMNA! Framför allt inte somna! Blicken skarpt fäst på de svarta rutorna, där vilket ögonblick som helst ett nummer kan falla ned, en signal från en nödställd, en dödsjuk människas bön om hjälp... så ja!

Det är en nummertavla av den vanliga sorten, en sådan, som finns i alla hotell- och sjukhuskorridor. En brunbetsad träram kring en glasruta med två rader svarta gluggar under — pass på! — i nästa ögonblick har en av dem fått liv — där har plötsligt fallit ner en mörk siffra på vit botten — någon ropar på mig, någon begär min hjälp —

Inte somna! Framför allt inte somna! På trean ligger löjtnanten med skottsåret i magen, ett svårt fall, tveivelaktigt om han går igenom... På sjuan ligger den unga sjuksköterskan, som fick en granatskärva i tinningen framme i främsta eldlinjen — på nian ligger värnpliktige 186 Duval, vilkens båda ben jag amputerade för några timmar sedan. Och på tvåan ligger den och på åttan den — Alla dessa fordrar av mig att jag skall hålla mig vaken, fast just jag inte sovit ens en halvtimme på tre nätter — de skall kunna kalla mig till sig med en tryckning på ringknappen, som de har hos sig i sängen, och jag skall vara beredd att genast störta i väg... Inte somna, framför allt inte somna!

Men det är omänskligt att begära något sådant! Att fordra detta av mig, läkaren, som hela dagarna och halva nätterna får stå och karva i dessa stympade människotrasor — som skall räcka till för alla, finnas överallt, veta allt, kunna allt — även det omöjliga! Här skulle i mitt ställe sitta en sjukvårdare, om det finnes någon rättvisa till, en vaksyster, ja, kort sagt, någon annan, vem som helst, utom just jag, som framför alla andra är i behov av vila och sömn, om jag en enda dag längre skall orka stå ut med mitt arbete — mina lemmar skälver ju av trötthet, kniven darrar i min hand, jag kan skära fel — och jag kommer att skära fel en dag, om det här skall fortsätta — jag blir vansinnig, helt enkelt! Jag står inte ut — det tinns en gräns för vad en människa orkar, för vad en människa kan — när den gränsen överskrides, går det gale... Jag begär mitt avsked — nej, det är sant — det får jag ju inte! Å, detta förbannade krig! — skall det då aldrig sluta? Så, så, så — inte så!

Framför mig på bordet ligger ett telegram — men det är något underligt med det — det är utskrivet med maskin på en svensk lyxblankett, den med de

stilerade påfågla — fast jag är en fransk läkare i Frankrike, född i själva Paris — och fast det är undertecknat av ingen mindre än presidenten! Jo, där står det ju så tydligt: *Poincaré*. Po-in-ca-ré. Om och om igen läser jag igenom det: "Ni skall i natt vaka vid nummertavlan". Och underst på en särskild rad: "Poincaré". Det är för besynnerligt — jag förstår det inte!

Å, den som finge sova! Bara en liten, liten stund — bara fattiga fem minuter! Jag orkar inte längre, jag kan inte hålla mig uppe... Jag känner sömnen komma smygande — förrådskt på mjuka filtsulor — tyst, tyst kommer den tassande, för att jag inte skall höra den — nu somnar jag, mina lemmar blir tunga som bly — nu domnar jag bort, nu sover jag — presidenten får säga vad han vill — och löjtnanten med skottsåret i magen — och den lilla system — och Duval — jag kan inte hjälpa det! — nu somnar jag, nu sover jag redan — sover, sover, sover — å, vad det är skönt! Förlåt mig! — jag sover, men jag råar inte för det — en människa kan inte...

Hur länge jag har sovit, vet jag inte. Men en ursinnigt ringande klocka någonstans långt borta i en korridor väcker mig, och jag rusar upp. Hela huset genljuder av en skärande signal, och mekaniskt flyger min blick till nummertavlan.

Vad jag där ser, fyller mig med en utesäglig fasa, en obeskrivbar ängest. Det lyser av siffror i alla gluggar under glasrutan — ett, två, tre, fyra, fem, sex, sju, åtta, nio, tio — den döda tingesten har plötsligt på ett ohyggligt sätt blivit levande — de kallar på mig, de ropar mig till sig — alla på en gång — Duval och löjtnanten och den lilla sjuksystern och alla de andra — allesammans bönfaller mig samtidigt om hjälp — hör hur de ropar! — kom, kom, kom! — skynda dig, jag dör! — vad skall jag göra? — jag tar mig över pannan och känner, att den är våt av svett — jag har sovit! — å, jag brottslige! — jag har sovit! — hur länge? — det vet jag inte — jag vet inte, hur länge de har ropat och bett — jag har sovit — å, å, å!

Jag kramar ihop presidentens telegram till en boll och kastar upp den överst på ett skåp, där ingen ser den — ingen skall få veta något om presidentens telegram! — så rusar jag ut ur rummet...

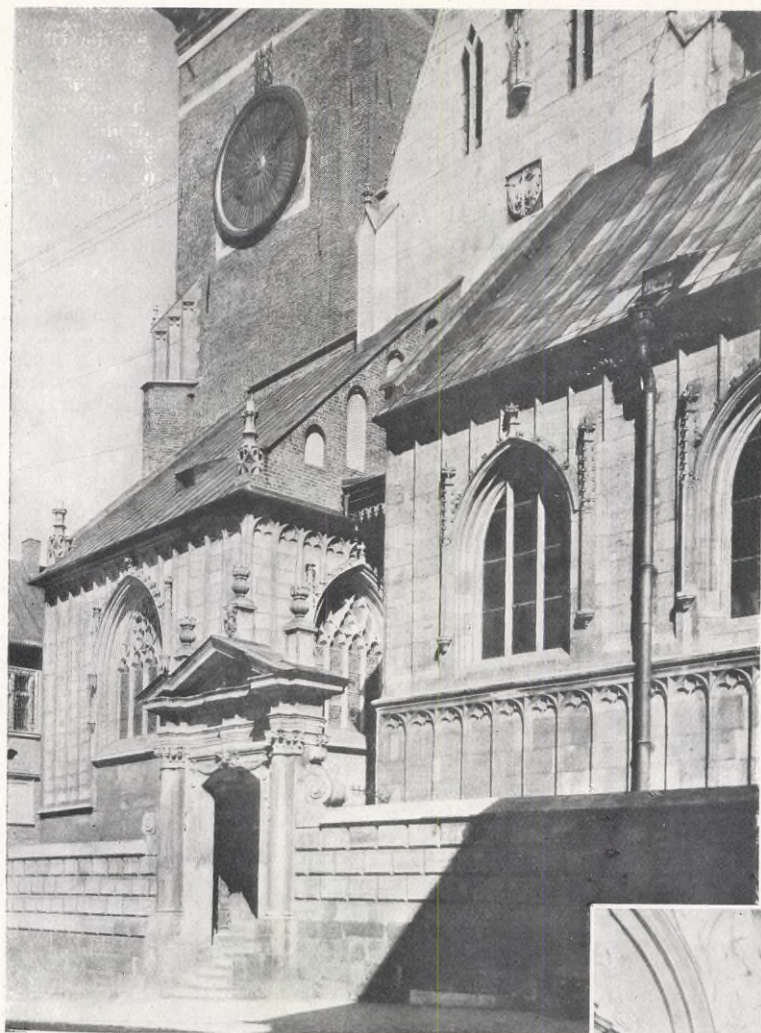
Två sekunder senare är jag klarvaken, ränder ljus och ser på klockan. Hon är halv fyra. Jag stiger upp ur bädden, går fram till fönstret, och får gardinen i höjden. En gråvit dager silar in. Det har ljusnat till ännu en morgon över jorden.

Till biid å sid. 276.

En sorglig och beklaglig olyckshändelse, varom ännu när detta skrives ingen fullständig klarhet kunnat vinnas, har vid tiden omkring den 12 januari inträffat på tåget mellan Berlin och Halle, strax intill den lilla stationen Peissen, omkring 10 km. från Halle. Där anträffades nämnda datum på banvallen liket av en kvinna, som sedermera befanns vara den bekanta svenska målariinnan Eva Béve, hemmahörande i Stockholm, varifrån hon den 2 januari avreste i avsikt att bedriva studier i München. Hon stannade en vecka i Berlin och fortsatte därifrån på aftonen den 11 varvid hon medföljde en genomgående vagn till Rom. En första hypotes att rånörd skulle föreligga har övergivits då det visat sig att vid anträffandet av den döda kroppen alla penningar och värdesaker voro i behåll och det vill alltså synas som om ren olyckshändelse skulle föreligga. Denna kan emellertid i så fall knappast bero på någon oförsiktighet från fröken Béves sida då hon förut i olika repriser vistats sammanlagt mer än femton år på resor och alltså var

resvanare än de flesta. En energisk undersökning har omedelbart igångsatts genom svenska konsulns i Halle, Lehmann, försorg och en fullständig klarhet i den mystiska händelsen torde alltså vara att förvänta.

Eva Béve var dotter till framlidne kassören i Stockholms enskilda bank, Ludvig Béve och hans maka, född Koebel. Efter studier vid Konstakademien, gjorde hon år 1902 sin första utländska resa och har sedermera gjort långa studievistelser i Paris, Rom, Venedig, München, Danmark, Holland och Brügge. Efter att ha målat både porträtt och landskap med stigande konstnärlighet fann hon sitt egentliga område i det färgade träsnittet och härvidlag stod hon alldeles ensam bland våra konstnärer och nådde även här en fulländning som ifråga om hennes bästa saker torde vara nära nog oöverträffliga. Förutom i Nationalmuseum och i en mängd enskilda gallerier här hemma är hon representerad bland annat i museet i Wien. Vid den stora utställningen i San Francisco där hon var särskilt bra företräd, erhöi hon silvermedalj och vackra lovord av kritiken.

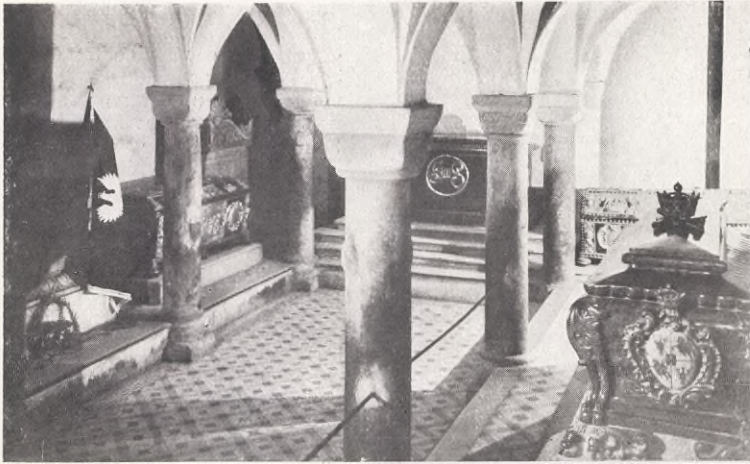
Genom förmedling av legationsskreteraren vid härvarande polska beskickning, M. Conrad Czarnocki, har till Stockholms högskolas konsthistoriska institut, varest professuren för närvarande uppehålls av docent Andreas Lindblom, överlämnats en samling synnerligen vackra och delvis fullkomligt unika fotografier från slottet och den därmed sammanbyggda katedralen i *Krakau*, där de polska kungarne hade sitt residens ända tills konung Sigismund år 1610 förflyttade hela hovet till Warschau, Slottet och katedralen, som äro belägna uppe på klipplåtan Wawel, äga för oss svenskar ett speciellt intesse, då rätt avsevärda ombyggnads- och inredningsarbeten utfördes där under konung Sigismunds regering. Ända tills världskrigets begynnelse användes slottet av österrikarna som kasern. Efter fredsslutet har det emellertid undergått en genomgripande och kostsam restaurering, varunder en mängd högst märkliga byggnadsdetaljer, förut helt och hållet övermurade, kommit i dagen. Flera av de skänkta fotografierna bära vittnesbörd härom. Två av de allra intressantaste, vilka dessutom aldrig förut reproducerats, vare sig i Polen eller annorstädes, visa prinsessan Annas kista och

EFTER UNIKA FOTOGRAFIER.

Överst. KATEDRALEN I KRAKAU, belägen å Klipplåtan Wawel. Nederst t. v. INTERIÖR AV KATEDRALEN. T. h. VASA-
KAPELLET. — Efter originalfotos. — Bild: Aug. Sjöbergs Klippanut, Öbg.

Överst: KRYPTAN.

Mellerst: DEN SVENSKA PRINSESSAN ANNAS SARKOFAG I MARIA KYRKAN I THORN. *Prinsessan var dotter av Johan III och Katarina Jagellonica samt sällunda syster till konung Sigismund vilken hon följde till Polen 1587. Hon dog 1625 i Marienburg som lutheran och förägrades därför högtidlig begravning. Först 1733 lät konung Vladislav i Polen översända hennes stoft till Maria kyrka i Thorn.*

Nederst: KAPELLET MED PRINSESSAN ANNAS SARKOFAG i Maria-kyrkan i Thorn.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

Efter icke förut reproducerade fotos.

gravkor i Mariakatedralen i Thorn, en liten stad i norra Polen. Prinsessan Anna, konung Sigismunds syster, följde som bekant sin broder till Polen, där hon vistades en stor del av sitt liv, och dit hennes stoft överfördes efter hennes död, som inträffade i Marienburg i Preussen 1625. I Sverige torde för övrigt aldrig nu ifrågasvarande fotografier förut varit reproducerade. För studiet av den polska byggnadskonsten äga de givetvis ett betydande värde.

Av polska legationen har dessutom ställts i utsikt att de nu överlämnade fotografierna skola följas av flera liknande gåvor.

Till portr. å sid. 281.

Den katolska kyrkans överhuvud, hans helighet påven Benedikt XV har efter endast en helt kort tids sjukdom avlidit i Rom den 22 januari.

Detta dödsbud från Vatikanen kom ej alldeles oväntat. Redan tidigare hade bulletiner meddelat att påven insjuknat i en influensa, som hastigt tog ett svårartat förlopp. Den 19 januari, då hans helighet i närvaro av ett stort antal kardinaler mottog nattvarden och sista smörjelsen, var världen beredd på att tillståndet var hopplöst. Döden inträdde lugnt och stilla.

Benedikt XV, Pius X:s efterträdare, intog påvestolen vid världskrigets utbrott den 16 dec. 1914. Det blev honom alltså beskärt att under utomordentligt stormiga och vanskliga tider stå i spetsen för den katolska kyrkans verksamhet och bestånd. Han visade sig även vuxen sin höga och krävande post. Envar/er-inrar ännu de av hela världen uppmärksammade försök han i fredssyfte gjorde under världskriget, och vilkas ideella innebörd ej förminskas genom att missionen blev utan resultat. Av så mycket större betydelse för den katolska kyrkans framsteg blev däremot den verksamhet till lindrande av nöden i de krigförande länderna, särskilt i Frankrike, Italien och Belgien, som i största omfattning bedrivits under den nu bortgångne kyrkofurstens tid. Den självständighet

Fortr. å sid. 287.

Efter fotografi

Kliché: Coés, Gbg.

BENEDIKTUS XV
F. 1854. Påve 1914. † den 22 januari.
Text å sid. 280.

Efter fotografi

Kliché: Sjöberg, Gbg.

MICHAEL COLLINS en av Irlands främsta personligheter, premiärministern i den provisoriska regeringen och den man åt vilken engelska regeringen överlämnat sitt residens i Dublin. Foton tagen efter ratifikationen d 7 januari mellan England och Irland.
Text å sid. 287.

PRESIDENT HARDING på en av sina nästan dagliga morgonritter. Foton just anländ från Washington. — Kliché: Coés, Gbg.

FABIAN MANSSON.

Forts. fr. sid. 275.

började därunder blicka kring sig i världen med de friska och kunskapshungliga ögon, som naturen begåvat honom med, men vilka han förut icke haft tillfälle att riktigt lära sig använda. Från artilleriet gick han åter ut i grovarbetet, men slog vid 27 års ålder in på tidningsmannabanan och var fram till 1904 medarbetare i åtskilliga sydsvenska tidningar, främst Skånska Dagbladet, vars veckobilaga "För hemmet" han i flera år redigerade. Det är under dessa år han med häpnadsväckande energi tillägnat sig den praktiska färdighet i tyska, italienska, engelska och franska, vilken satt honom i stånd att med direkt personligt utbyte företaga omfattande utländska resor till så gott som alla Europas länder. Under Malmötiden kom han emellertid under socialdemokratiskt inflytande, var med om att bilda det nya socialdemokratiska ungdomsförbundet 1903 och vann följande år anställning som medarbetare i det socialdemokratiska "Arbetarebladet". Genom sina artiklar i detta samt genom sin agitatorverksamhet vann han snart i norrländska arbetarekretsar en lika fast position som tidigare i skånska. Vid det första proportionsvalet i Gävleborgs län 1911 insattes han i Andra kammaren. År 1917 deltog han i den vänstersocialistiska utbrytningen men följde naturligtvis icke med till Moskva. Hans ställning var så stark, att gammalsocialisterna icke vågat eller velat desavouera honom. Jämte Carl Lindhagen är han väl i nuvarande ögonblick riksdagens ende socialdemokratiska vilde till gagnet, om också icke till namnet, och lika självskriven till bevillningsutskottet som den förre till lagutskottet — ett vackert vittnesbörd om personlighetens makt även i vårt parlamentsliv allt med rätta överklagat partivälde till trots.

Nå, i riksdagen roade man sig länge med att skratta åt Fabian Månsson. Man skrattade åt hans med belägg ur den utländska marinlitteraturen försedda förord för undervattensvapnet mot F-båtarna, man skrattade åt hans med åskådningsmaterial av dåligt läder och goda danska limpor väpnade inlägg för frihandel mot tullskydd, man skrattade åt hans oförblommerade känsloutbrott och förakt för alla eufemismer vid uttryckande av sitt hjärtas mening. Redan ganska snart kom man underfund med att om Fabian något tålde att skrattas åt, han mera förtjänade hedras ändå. Och när tio ytterligare år förflutit skall man kanske komma underfund med, att det finnes få riksdagsanföranden, som vid närmare granskning visa sig mera gedigna, mera grundade på självständig saklig prövning än just Fabian Månssons. Han är Johannes Bengtzens parlamentariska antipod; han håller aldrig till godo med partilinjalens jämnstrukenhet, han saknar den partiortodoxt troendes självklarhet såväl som självbelägenhet; och kan han kanske icke i alla delar behärska det väldiga sakmaterial, vilket han gärna framdrager till underbyggande av sin ståndpunkt, så verkar själva viljan till egen prövning imponerande. Även det att han aldrig bekymrat sig om att tillägna sig kammarens "ton", bör snarast räknas honom till förtjänst. Det är ett vittnesbörd om, i vilken grad han ändå fram i vår tid upprätthållit traditionell svensk odalmannafrimodighet.

Det kan icke lida något tvivel, att Fabian Månsson tillhör vårt offentliga livs främsta naturbegåvningar. Man vill gärna hoppas, att han, som ännu står i sin krafts dagar, måtte bli i tillfälle att samla sig om ytterligare flera stora uppgifter på samma sätt som i sitt ovan anförda stora arbete. Så mycket fullödigt guld, som det finnes hos honom, får icke bortplottras i idel dagspolitiskt skiljemynt.

Ett bland de vackraste minnesmärkena i vår land, *Kronobergs slott*, har under sommaren genom Vitterhetsakademiens försorg och under ledning av arkitekten Sven Brandel genomgått en omfattande restaurering, som med avsikt att stävja murarnes söndersprängning genom avlägsnande av vegetation m. m., nu säkerligen för avsevärt lång tid framåt kommer att skydda det värdefulla historieminnat. Samtidigt har också den gamla slottsbrunnen grävt fram, varemot man av ekonomiska skäl måst avstå från ytterligare grävningar, hur rikt givande desamma ur historisk synpunkt än kunnat tänkas bli. Sammanlagt ha restaureringsarbetena dragit en kostnad av 16,000 kronor av vilka riksdagen bidragit med 10,000 och Föreningen för Kronobergs slotts ruiners värd med 6,000 kr.

Den så kallade slottsholmen i Helgasjön, där de nuvarande ruinerna äro belägna, bebyggdes första gången år 1444, då biskop Lars Michelsen där lät uppföra en liten befästning, vilken emellertid redan år 1469 under konung Karl Knutssons krig med danskarne föll i fiendens våld och jämnades med jorden. En ny borg blev emellertid icke långt därefter uppförd i den gamlas ställe,

och denna sistnämnda Kronoberg kom att framförallt under Gustaf Vasas regering spela en viss roll i svensk historia, då det bl. a. var här som Nils Dacke en tid hade sitt tillhåll. Här blev också flera av hans anhängare halshuggna och steglade sedan slottet på våren 1543 fallit i konungens hand. Konung Gustaf lät därpå under följande år av sin regering uppföra en ny slottsbyggnad, vilken ytterligare utvidgades under hans efterträdare Sälunda torde murarne huvudsakligen förskriva sig från Johan III:s tid. Under de danska krigen hade slottet att utstå upprepade duster, och ett flertal bestyckningar inlades för att den gamla borgen skulle kunna motstå alla anfall söderifrån. Johan III, som ju var en ivrig byggherre, lät ständigt bygga på och utvidga slottet, men under följande tid började det förfalla, och under konung Karl XI var det till och med föremål för direkt återkan, då sten härifrån togs till uppförande av landshövdingeresidens, rådhus och gymnasiehus i Växjö. Även senare har den gamla ärevördiga borgen fått utstå åtskilligt vandalism och det synes alltså vara på tiden att något blivit gjort för att tillvarata vad som ännu fanns kvar av den minnesrika byggnaden.

Förr fotografier.

KRONOBERGS SLOTTSRUIN. T. v.: Sydöstra hörnruinet. T. h.: Norra längan med den nyfunna brunnen.

Kliché: Göta Bildbyrå & Klichéanstalt, Ögb.

KONSELJPRESIDENTEN POINCARÉ (1) och v. konsejlpresidenten och justitieministern Barthou (2).

Vidst. bild: ETT SENASTE PORTRÄTT AV KONSELJPRESIDENTEN POINCARÉ, vilkens politiska program framstår lika oförenligt med Englands försoningssträvanden som med Tysklands återupprättande i hela Europas intresse.

Efter fotografier.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

Cannes-konferensen medförde två ofrånkomliga resultat, vilkas inverkan på framtidens historiska händelser ännu är oöverskådlig, nämligen uppkomsten av *Poincarés ministär* i Frankrike och beslutet om Genuakonferensens hållande. Genom denna ekonomiska konferens, till vilken även Sverige bland andra europeiska stater erhållit inbjudan, hoppas man uppnå en sammanslutning eller ett fördrag mellan nationerna, detta då främst mellan de tre största: Amerika, Tyskland och Ryssland.

Men även utgången av detta internationella möte kan bli ödesdigert resultatlös nog för världen, om Frankrike skall framhärda i den imperialistiska

politik, som i och med Poincarés uppträdande på den politiska arenan redan givit en programförklaring, vilken ej lämnar något övrigt att önska i fråga om Frankrikes krav på Tysklands fullgörande av skadeståndsskyldigheterna intill sista skärven. Man frestas att inför ett dylikt program citera just det anförande, som under deputeradekammarens möte fälldes däremot av den katolske demokraten Sauquier, nämligen att Frankrike i skadestandsfrågan ej finge handla så att det genom en oförsonlig hållning förstämde de rättsinniga krafterna i hela Europa.

*

Sveriges beskickning i Rom står inför möjligheten att snart kunna inflytta i eget hus, i det man till svenskt legationshotell ifrågasatt inköp av en därtill lämplig villabyggnad om tre våningars höjd vid Via di Villa Patrizi strax utanför Porta Pia. Inköpspriset för den av planteringar omgivna fastigheten utgör en miljon lire, vilket av byggnadsstyrelsen betecknas såsom mycket fördelaktigt.

Till bild å sid. 277.

H. S. D. återger härmed en bild från den uppmärksammade nyheten timade olyckshändelsen vid Ölands rev, då de båda fyrvaktarna från det där förankrade fyrskeppet *H. H. Mattson* och *A. Petterson* under en färd ut mot sin tjänst spårlöst försvunna och ansågos förlista. Först efter 3 1/2 dygns kringdrivande återfunnos de i ytterligt medtaget tillstånd av den tyske ångaren *Doris*, som införde dem till Köpenhamn. En maskinskada som stoppat motorn hade varit orsaken till de båda människors svåra och oerhörda lidanden.

Efter fotografier.

Kliche: Gøes, Gbg.

FÖRESLAGET NYTT SVENSKT LEGATIONSHOTELL I ROM, villan n:o 5 vid Via di Villa Patrizi strax utanför Porta Pia.

Fotos. Allard, Göteborg

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

LORENSBERGSTEA-
TERN I GÖTEBORG:
"RUGBY", komedi i 4
akter av Wilhelm Speyer
Överst: Scen ur 1:a ak-
ten. Fr. v. Fru Lotten
Seelig-Sandgren (Toni
Gretor), herrar Carl
Ström (Gretor), Rune
Carlsten (Brend Amour).
Olof Sandborg (Alexan-
der Buttiler), fröken Ma-
ry Rundquist (Karola)

herr Nils Asther Javane-
sen) fru Elsa Widborg (Gla-
dys), herr Gösta Cederlund
(Gonny).

I mitten: "RUGBY", Fru
Elsa Widborg, herrar Rune
Carlsten och Olof Sandborg.
ext å sid. 287.

Vidst. bilder:
VASATEATERN: "Spökhote-
llet". Lustspel av Geor-
ges Feydeau. Fröken Brita
Öberg (Victoire) och herr
Nils Ranft (Maxim).

Fotos. Almqvist & Freintz.
Stockholm

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.
Text å sid. 287.

Kliché: Göts Ritbyrå & Klichéanstalt, Gbg.

"SPÖKHOTELLET": Herr Albert Ranft
(Celestin Pinglet).

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

E. F. GROTH.
F. d. *verjägmästare.* —
Östersund. — 75 år 31 jan.*

C. O. E. R. DRANGEL.
Öveikontoll. v. Tullv. - Sthlm.
65 år 2 febr.*

H. ÅKERMARK.
Marindirektör. — *Stockholm.*
50 år 2 febr.*

A. LJUNGMAN.
Direktör. — *Stockholm.*
50 år 31 jan.*

G. V. GYLLENSVÄRD.
F. d. *Registrator.* — *Sthlm.*
70 år 12 jan.*

G. C. A. COLLANDER.
Borgmästare. — *Grenna.*
60 år 31 jan.*

O. T. JANSSON.
Häradshövting. — *Mariestad.*
60 år 1 febr.*

A. LOMM.
Komm.-uppböds-kassör. —
Lerum. — 50 år 17 jan.

C. L. SCHANBERG †.
F. d. *Hovrättsråd.* — *Jönköping.*
F. 1831. † 5 jan.*

G. O. V. LINDGREN †.
Grosshandlande. — *Örebro.*
F. 1848. † 13 jan.

O. DEHN †.
Redaktör. — *Södertälje.*
F. 1859. † 12 jan.*

R. ERIKSSON †.
Handlande. — *Stockholm.*
F. 1864. † 14 jan.*

ERNST GROTH. Utex. fr. Skogsväst. 66, jägmäst. i Sa Arvidsjaur rev. 74, överjägmästare i Mell. Norrl. distr. 92, ff. domänint. i Jemt. län 08 avsk. 12. Stadsfullmäktig i Östersund 96-07. Ordf. i styr. f. Fören. f. skogsv. i Norrl. 05-12, dess hed.-led.; styr.-ordf. i Jemt. läns jaktv. fören. o. dess hed.-led.; v. ordf. i styr. f. Riksbankens avdkontor 16. i Sparb. styr. led. av dir. f. hospitalet.

RUDOLF DRANGEL. Stud. 77, e. o. kammarskr. i Tullv. 78, förste kontroll. 04, ff. överkont. 07, ord. sdn 10.

HUGO ÅKERMARK. Utex. fr. Maskinverkssk. i Stockh. 92, fr. Tek. högsk. 99, Ing. v. Marining-ståten 01, marining. 1. gr. 06, marindr. 2. gr. i Marinen 19. Tj.-gör. v. Ing.-dep. å Flott. varv. i Stockh. Övering. v. a-b. S. V. Svensons mot.-fabr. Augustendal, 16-19. Trafikchef i Augustendals trafik a-b. sdn 19. Har förfärdigat modeller av torpedbåtar, jagare o. pansarbåtar Sverige, samt. tillförda Marinmuseum, samt har under utarbet. 4 st. modeller t. undervattensbåtar f. samma museum.

ANDREAS LJUNGMAN. Utex. fr. Tekn. högsk. i mek. o. skeppsbbygg. 94, rit. v. Forsviks bruk 94-96, övering. v. Lidk. mek. verkst. 96-97, v. a-b. Årboگا mek. verkst. 97-03, verkst. dir. v. a-b. Diesels motorer 03-15, v. Nydqvist & Holms a-b. 16-20, v. a-b. Bergsunds mek. verkst. fr. o. m. innev. år. Led. av drätselk. i Årboگا under ett flertal år t. 03, led. av K. tull- o. traktatkomm. sdn 21, bisitt. i Stockh. rådh. i patentmål sdn 14. Revisor i Sv. Verkstadsfören. sdn 10, i Sv. Industriförb. sdn 12. Styr.-led. i a-b. Diesels mot. 03-15, o. a-b. Alv sdn 14, i a-b. Pentaverken sdn 16, i Nydqv. & Holms a-b. 16-20, i a-b. Birka Regul. (ordf.) sdn 21, a-b. Årboگا mek. verkst. fr. innev. år, Sv. verkst.-fören. Stockh.-krets 12-15, i dess västra krets 16-20.

VILHELM GYLLENSVÄRD. Stud. 70, Ing. efter några års akad. stud. v. Nord. Familjeboks red. 83-88 e. o. tjänan o. Ö. Å. 85, e. o. kansl. i Stockh. stadsfullm. o. beredn.-utsk. exped. 88, ord. (registrator) sdn 92. Utg. ett

flertal skr. ang. Stockh. stads historia, räknas som en av våra främsta Stockholmskännare. Kyrkonot. Storkyrkoförs. sdn 94, sekr. i dess skolråd sdn 07; inom förs.-ar han särsk. vinnlagt sig om ordnandet o. tillg. t. Storkyrkoarkivet.

GUSTAF COLLANDER. Stud. 82, hovr.-ex. 88, v. hvd 91, sekr. h. byggn.-nmd i Jönk. 99-09, ff. borgmäst. i Grenna 09, ord. sdn 10.

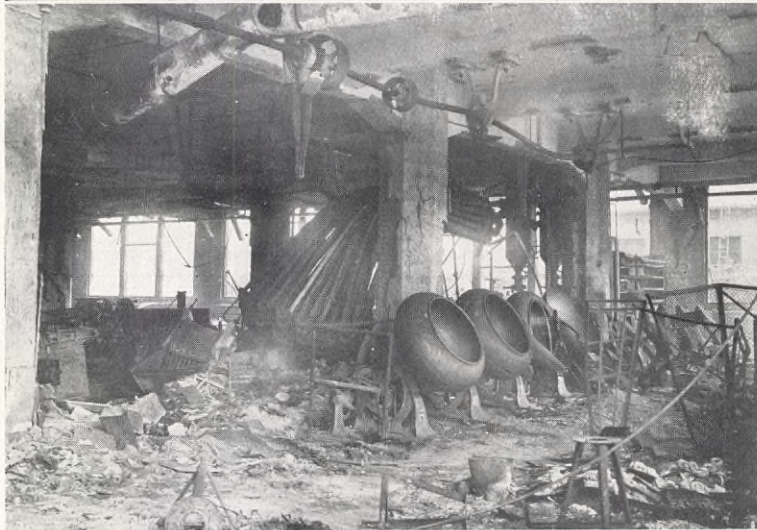
OSKAR JANSSON. Stud. 80, fil. kand. 88, hovr.-ex. 90, efter flerårig tingsstj.-gör. häradshöv. i Vadsbo n. doms. 07. Led. av stadsfullm. i Mariestad 09-19, led. av drätselk. där o. dess ordf. 10-13. Led. av dir. ö. Skarab. e. banks avd.-kontor sdn 09.

CHRISTER SCHÄNBERG †. Stud. 48, fil. kand. 53, hovr. o. kamr.-ex. 56, fil. dr. 54; v. hvd 59, fiskal i Göta hovr. 67, ass. 70, hovr.-råd 87-01; fil. jub. dr. 05.

GÖRAN LINDGREN. †. Bildade egen handelsfirma 75, verkst. dir. o. delegare i a-b G. O. V. Lindgren & Co. En av stiftarna av Örebro telefonförening, bland de första i Sverige. Led. av Örebro stadsfullmäktige sedan många år, led. av drätselkam. helsev.-nämnden m. fl. kommunala uppdrag. Styr.-led i Örebro Sparbank, Örebro Folkbank, Städt. Hypoteksförening. Örebro in-teckn. a-b. Anlagt Örebro Elektr.-verk 86, den första i Sverige. Led. av Riksd. A. K. 03-05.

OLÖF DEHN †. U.-off. v. Vendes art.-reg. 79-82, tillf. medarbet. i dagspressen några år, medarbet. i Hall.-Posten 93-94, dess red. 94-96, red. sekr. Österg. Dagbl. 97, red. av Västmänl. läns tidn. 98-08; red. o. utg. av Södertelje Tidn. 08-18.

ROBERT ERIKSSON †. Mångårig innev. av järnvaruaffär v. Västerlång-gatan. På sin tid ordf. i styr. f. Stockh. järnkramhandl.-fören, led. av Storkyrkoförs.-kyrkoråd. v. verkst. dir. o. kassaförv. o. förs. fattigv.-styr.

Sarottibolagets stora chokladfabrik i förstaden Berlin—Tempelhof härjades den 20 januari av en förödande eldsvåda, som lade hela det väldiga etablissemanget i ruin och aska. Vid eldens utbrott på förmiddagen befunno sig omkring 2,000 personer sysselsatta i fabriken, varav mer än 1,000 blevo rökförgiftade. Av det halva tusental, som under den vid eldens oerhört snabba spridning uppståndna paniken sökte rädda sig ut genom fönstren blevo omkring 100 personer skadade, därav en del så svårt att de måste inläggas på sjukhus. Branden kan betecknas såsom en av de största och mest hotande vilka på långa tider ägt rum. För Sveriges vidkom-

Överst: DEN SVENSK-TYSKA CHOKLADFABRIKEN "SAROTTI" I BRAND. — Mellerst: DET ÖDELAGDA STORA CHOKLADSMÅLTERIET. — Nederst: ETT AV VATTEN OCH ELD ÖDELAGT BERG AV KAKAO. — Efter fotografier. — Klisché: Götz, Öhg.

mande har denna eldsvåda så mycket mera betydelse som Sarottibolagets största intressenter äro svenskar, nämligen den bekanta firman Bröderna Kanold i Göteborg. Enligt uppgift från vederbörande beräknas skadorna till 400 miljoner mark.

Den av tyska pressen framburna meningen att byggnaden skulle vara uppförd i strid mot alla försiktighetsregler torde man kunna taga med den största reservation. Byggnaden var fullt modern, uppförd av järn och betong och synnerligen väl tillgodosedd ur brandsäkerhetssynpunkt. Brandens oerhörda omfattning och spridning synes därför oförklarlig. Svagheten kunde möjligen sökas i den inom byggnaden befintliga ångpanneanläggningen.

Det brunna komplexet kommer omedelbart att återuppföras för driftens igångsättande inom allra snaraste framtid.

Forts fr. sid. 280.

det katolska Irland under hans regim uppnått hade även varit otänkbar för några årtionden sedan.

Benedikt XV, vilkens verkliga namn var Giacomo della Chiesa, var född i Genua 1854 såsom utärling av en högförnam adlig släkt. Efter att först ha ägnat sig åt juridiken avlade han 1878 prästex. och fördes därefter genom kardinal Rampolla in på den diplomatiska banan, för vilken han visade en utpräglat begåvning. År 1907 utsågs han till ärkebiskop i Bologna, erhöill 7 år senare kardinalshatten och utnämndes kort därpå till påve.

Benedikt XV förenade med en ädlings väsen den högt bildade mannens skarpa intelligens. Hans bortgång betyder en utomordentlig förlust för den katolska kyrkan, inför vars anhängare hans verk av officiell fredsfurste på jorden först nu framstår i hela sin storhet och betydelse.

Till bild å sid. 281.

Ett för Irland stort och oförglömligt historiskt ögonblick inträffade den 16 januari, då *Dublin Castle*, under sju århundraden symbolen och den fasta borgen för det brittiska väldet på ön, officiellt överlämnades till representanterna för den irländska fristatens provisoriska regering. Förgrundsgestalten i detta historiska skådespel, gripande emedan det förverkligade ett folks långa brinnande längtan efter frihet och självständighet, var Irlands nuvarande främste man Michael Collins.

Såsom man torde erinra utsågs Collins till premiärminister för den provisoriska regering, som valdes på det under homerulelagen 1920 etablerade sydländska parlamentets första och enda möte i Dublin den 14 innevarande januari. Genom denna regeringsbildning har en ganska egendomlig situation uppstått på Irland, i det att makten nu fördelats mellan 4 olika grupper, nämligen: den provisoriska regeringen, Dail Eireann med den kände irländske ledaren Griffith som president, den engelska regeringen samt slutligen de Valera och hans anhängare.

Ett andra nytt glädjämne för Irland är den utomordentligt gynnsamma konferens som ny igen hållits mellan Collins och Craigs, och varigenom den stora färan för den nya irländska fristatens inre fred, rivaliteten mellan Ulster och Sydirländ, synes helt och hållet undanröjd. De båda premiärministrarnas fulla enighet i frågor, där man förut ansett deras åskådningar totalt oförenliga, öppna de ljusaste möjligheter för Irland att ordna sina inre förhållanden. I London är tillfredsställelsen över det uppnådda samförståndet mycket stor.

Till bild å sid. 284.

Lorensbergsteaterns premiär den 19 januari på den unge tyske dramatiker Wilhelm Speyers komedi

Rugby visade sig vara ett lyckligt fynd. Speyers extrema komediform har sammanliknats med Shaws — det är kanske ännu för tidigt att avgöra på vems sida artigheten kommer att stanna. Den unge tysken dokumenterar nämligen redan nu ett obestriddligt mästertskap i sin genre. Måltavlan för hans respektlösa skämt är i denna pjäs det modärna äktenskapets erotiska lycksökeri. Uppgiften är tacksam, och problemet, sådant Speyer uppställt det, håller hela aftonen publiken både uppmärksam och i gott humör. Man kan undra här och där, hur det skall gå med pjäsens sens moral. Men man kan vara fullkomligt lugn. Innan författaren släpper de mänskliga exempel, som här velat mästra skapelsens lagar, äro de, fullständigt demolerade av hans kvickhetens batteri, encastrer det par geometriskjutna såll genom vilka den gamla oföränderliga naturens oförstörbara sanningar klart skina. De bärande rollerna sköttes helt briljant av hrr *Rune Carlsten* och *Olof Sandborg*, båda komedifigurer av en fantasifull, hög och verkligt roande art. Fru *Elsa Widborg* balanserade med charm och intelligens sin delikata roll, och hr *Gösta Cederlunds* flegmatiska dandy röjde omisskänlig läggning för läcket. Publikens munterhet var hjärtlig och spontan.

*

Feydeaus gamla, i många repriser ständigt på nytt återuppsända och i sin egenskap av lustspel verkliga monstergilt utformade "*Spökhotellet*" framfördes änyo på *Vasateatern* i Stockholm den 20 jan. och då med teaterchefen Albert Ranft i sin gamla glansroll Pinglet, vilken vid det här laget torde vara nära nog klassisk. Detsamma gäller Victor Lundbergs advokaten från Valenciennes. Den utomordentliga sceniska effekten ev dessa båda diametralt motsatta komiska gemyt torde nog kunna räknas till kvällens förnämsta poänger.

Det gamla var alltså det bästa vid det nya framförandet. Men även ett par av de nya rollinnehavarna förtjäna omnämmande, exempelvis fru Märta Halldén som Marcelle, Brita Öberg som Victoire och Nils Ranft som en nätt och behändig skolpojke.

Till bild å sid. 277.

Över Stockholms ström har under senaste vintrar vildänderna samlats i allt tätare skaror, antagligen ditlockade av en tämligen riklig förplägnad från alla blivenera de å stränder och broar, för vilka det blivit ett kärt nöje att studera de vackra fåglarne, som för övrigt numera ensamma representera fågelvärlden inom huvudstadens hank och stör sedan duvor och gräsparvar av okänd anledning så gott som alldeles tagit till flykten därifrån. Å djurvänligt håll har man emellertid kommit underfund med att den tillfälliga utspisningen icke skulle vara tillräcklig för vildändernas behov, särskilt icke vintertid när det var så mycket svårare att skaffa föda ur vattnet. Av rektorn vid Skogshögskolan, professor A. Wahlgren, väcktes slutligen förslag om att en livsmedelsflotte för änderna skulle utläggas på lämplig plats i Strömmen, och efter en del svagt motstånd från Hamn tyrelsens sida beslöts att bifalla detta. Hamnstyrelsen åtog sig dess utförande och stadsträdgårdsmästare M. Hammarberg åtog sig att förse den med lämpliga födoämnen. Sedan några dagar befinner sig nu också flotten förankrad nedanför Strömparterren och ogräsfrö samt havre, råg och vete ha lagts ut i rikliga mängder, men utan att änderna ännu gjort min av att uppskatta uppmärksamheten.

De hålla till i talrika skaror som förut ett stycke längre upp åt Strömmen mellan Vasa- och Järnvägsbroarne och förslag har därför väckts att antingen hela flotten skulle flyttas dit eller att ännu en utlades vid järnvägsbron. Det skulle nog visa sig räcka till med ånder för dem båda.

Efter porträtt. h. och Sjöberg, Gbg.
GUSTAVO BACARIZAS, en framstående spansk målare som f. n. besöker Stockholm i och för utförande av nya dekorationer till "Carmen" å K. Teatern.

Kungliga Operan förbereder, som bekant, under denna säsong framförande av "Carmen" i nyinstudering och nyuppsättning under regissör Harald Andrés ledning. Titelrollen kommer att anföras fröken Ebon Strandin, som därmed gör sin debut som sängerska i huvudstaden. I och för studier till detta operasäsongens sannolikt största evenemang vistades såväl fröken Strandin som regissör André sistlidne sommar i Spanien, där den sistnämnde även träffade avtal med den kände spanske målaren Gustavo Bacarizas om utförande av dekorationer till operan. Denne, som redan anlant till Stockholm för att övervaka dekorationsskissernas utförande, återvänder senare till sitt land för att återkomma i april till premiären. Samtidigt förbereder konstnären en utställning av sina senaste verk i Stockholm.

Herr Bacarizas, som är en medelålders man, leder för närvarande en stor konsthögskola i sin hemstad Sevilla. Längre livligt intresserad för teaterkonst och teatermåleri, som han studerat noga och ingående, blir detta hans första större arbete för teatern. Anmärkas må även att det härmed är första gången Bizets odödliga opera kommer att framföras i äkta spansk uppsättning utanför Spaniens gränser.

Efter lysande framgångar i Köpenhamn har den berömda Moskwa-truppen i dagarna anlant till Stockholm för att under sitt med stort intresse motsedda gästspel där taga Kungl. Dramatiska teatern i besittning. H. 8. D. återger härmed bilden av två av den ryktbara elittruppens mera framstående medlemmar, nämligen dess regissör dr. L. von Berthensson och dekorationsmålaren J. Gremmislawsky.

Foto. Pressbyrå. Kliché: Gots, Gbg.
RYSKT GÄSTSPEL I STOCKHOLM. Fr. v. Dekorationschefen Gremmislawsky och regissören dr. von Berthensson.

BLIV MEDARBETARE I H. 8. D.

Efter fotografi. Kliché: Gots, Gbg.
FILMPARET DOUGLAS FAIRBANKS—MARY PICKFORD åter i Amerika efter en tur i Europa.